



W dniu 25 kwietnia 2016 odbyła się w PAU sesja naukowa „Biurokracja w nauce”. Zamieszczamy dziś otwierającą sesję słowo Prezesa Polskiej Akademii Umiejętności oraz kończące ją wystąpienie Wicepremiera RP Jarosława Gowina. Pozostałe materiały będziemy publikować sukcesywnie w kolejnych numerach. Zachęcamy również naszych PT czytelników do wypowiedzi na ten temat. (Redakcja).

„Biurokracja w nauce”



Tygrys pożerający cielę
Mozaika rzymska z IV wieku p.n.e., Muzea Kapitolińskie, Rzym

Wystąpienie otwierające sesję:

Sesja, którą przygotowaliśmy już od roku, miała pierwotnie na celu publiczne zwrócenie uwagi na problem biurokracji w nauce, ponieważ nasila się on znacznie w ostatnich latach, osiągając już chyba punkt krytyczny. Tymczasem okazało się, że jesteśmy spóźnieni, bo nowe kierownictwo resortu nauki właśnie walkę z biurokracją uznało za priorytet swoich działań.

Skupiamy się więc na próbach identyfikacji źródeł tej koszarnej plagi, która jest szczególnie dotkliwa dla nauki. Bowiem prócz tego, że – jak wszędzie – prowadzi do niesłychanego marnotrawstwa ludzkiej energii oraz publicznych pieniędzy, rabuje uczonego z tego, co dla niego najcenniejsze: rabuje jego CZAS.

Przyczyn tego stanu rzeczy jest wiele i będziemy o tym dzisiaj dyskutować. Zaczniemy od sprawy fundamentalnej, z której wynikają wszystkie inne: od braku zaufania. Będzie o tym mówił profesor Jerzy Axer. Specyficzne problemy naszych uczelni, związane zarówno z badaniami naukowymi, jak i dydaktyką, omówią następnie profesor Renata Przybylska i dr Anna Lewandowska.

Brak zaufania i podejrzliwość, które objawiają się na każdym szczeblu, prowadzą do prawdziwego szaleństwa kontroli. Będzie o tym mówił profesor Stanisław Kistryn. To szaleństwo, któremu ton nadaje Najwyższa Izba Kontroli, generuje prawdziwą biurokratyczną lawinę, ponieważ każdy kolejny szczebel władzy, próbując „zabezpieczyć się”,

dodaje dalsze formalne obowiązki swoim podwładnym. Lawina ta ostatecznie spada na pracowników szczebla podstawowego, czyli tych najważniejszych, tych właśnie, którzy tworzą naukę i uczą studentów.

W obliczu tego potężnego żywiołu, my wszyscy, zaangażowani w wielką sprawę dźwignięcia Polski na wyższy poziom cywilizacyjny, powinniśmy stale pamiętać, że „lawina biegnie od tego zmienia, po jakich toczy się kamieniach”. Każdy z nas może tę lawinę albo blokować, albo wzmacniać. W tym sensie każdy z nas jest w jakimś stopniu odpowiedzialny za rozwój sytuacji.

Największa odpowiedzialność spada oczywiście na tych, którzy znajdują się na szczycie hierarchii.

Stąd z nadzieją witamy deklarację obecnego wśród nas Pana Premiera Jarosława Gowina o jego determinacji, aby skutecznie tę hydrę pokonać.



Fot. Bogdan Zimowski

Zdając sobie sprawę, że to droga, w której brak wydeptanych ścieżek, pozwalamy sobie na zakończenie poddać myśl przeprowadzenia programu pilotażowego, w którym będzie można sprawdzić przyszłe rozwiązania, zanim zaangażuje się wszystkie uczelnie w to przedsięwzięcie. Będzie o tym mówił profesor Jerzy Szwed.

Tyle przygotowali organizatorzy. Jestem jednak przekonany, że jeszcze więcej obserwacji i pomysłów przyniesie dyskusja, do której serdecznie zapraszam.

ANDRZEJ BIAŁAS